

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor a. m. kedden, esztőtörkön és szombaton délelőtt.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor
5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.
A „nyilvántartás” cikkek sora után 25 kr. eljegyzés beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, dec. 2.

(Zs.) Plener pénzügyminiszternek a birod. tanács nov. 17-i ülésében az 1865-i költségvetés előterjesztésekor nyilvánított nézetei nem kis figyelmet keltettek már csak azért is, mivel a minket, „misera plebs contribuent”-t ez idő szerint elborító események közül a pénz az, mely legközelebb érdekel; a pénz: melyet száz felől kérnek, követelnek.

Nem tehetjük e szerint, hogy szabad alkotmányos tárgyalás alá bocsátott amaz államokmányt, illetőleg az annak indoklására elmondott ministeri beszédet néhány szerény észrevétellel mi is ne kísérik, a nélkül azonban, hogy annak tüzetes elemzésébe bocsátkoznánk, a mi ugy is csak a hasztalan elősorolt kétségtelen alapigazságok szintén eredmény nélküli ismétlésére vezetne.

A közökhajás: vajha a közterhek könnyebbülnek, nem egyszer nyilvánult az erdélyi tartomány-gyűlésen is, annak teljesülésére nézve azonban nem sok reményt meríthetni a legújabb pénzügyi előterjesztvényből, bárha tagadni nem lehet, hogy egy ily kívánság egyáltalában indokolva van, s meggyűlöltetés nem csekély aggodalmat ébreszthet minden erdélyi adózóban kivált most, midőn a mostoha időjárás okozta rossz termés inséggel fenyegeti még a vagyonosabbakat is. A pénzügyminiszter ur azonban általában jónak mondja a jelen évi termést és így a kivétel, a balsors, mely az erdélyiekre vár, nem vonta magára magas figyelmét.

Az újvire szóló finantztervben az államszükséglet megállapításánál az eddigi mérték vétetett alapul, tehát semmi változás, semmi adóösszállítás, mely körülmény igazolására azt hozza fel a pénzügyminiszter, hogy az egyszerű elvált államadósságokat pontosan kell fizetni, hogy az 1865-i évre magasabb adóssági törlesztés esik, s ez 60.081.000 forint tesz. Igéri azonban, hogy az államadósságot nem növelendi, remélvén, hogy az eladásra kitűzött kincstári javak és bányák bevőre találnak, mi ha nem történék, s a 18 millióra tett schleswig-holsteini hadi kárpótálás 1865-ben be nem fizettének, az ekkép ki nem kerülhető deficit orvoslását ismét csak a közadósság szaporításában fogja keresni.

Illő — ugymond — a minister ur, hogy a jelen átméleti korszak bajainak elhárításában a jövő nemzedék is vegyen részt. Mi kételkedni bátorokunk, hogy ha mi magunkat szerfelett megerőltetni kénytelenítettünk, maradékaink az államterhek elviselésére képesek leendnek, s ezért egy ily anticipációt nem csak a jelen, hanem a jövő, s pedig a legközelebbi jövő tekintetéből is elvettét nemzetgazdasági intézkedésnek tartunk.

Átértette ezt az államadósságokat ellenőrző bizottság s erősen a lelkére kívánja kötni a kormányban, hogy a bevételek és kiadások közötti hiánygyent mindenekelőtt a kiadások kellő arányban csökkentése által igyekezzék eszközölni.

Az új költségvetés, s az azt indokoló ministeri beszéd közvetett feleletnek látszik a figyelmeztetésre, mert Plener ur kimondja, hogy a közigazgatási kiadásokat a közszolgálat fenálló intézményeinek és szükségleteinek megfelelő arányban kellett a nevezett költségvetésben fölvenni, és hogy dacára a kormányban meglevő megtakarítási törekvéseknek, a kiadásoknak oly tetemes kevesbbitése, hogy ezáltal a deficit nagy része eltávolíthatnák, ezen rovatban nem lesz kieszközölhető.

Végre nem csökkenthetők a bevételek azért sem, mivel a hadi és tengerészeti budgetben különben cölba vett megtakarítások

nál egy bizonyos határ megtartása a hatalom, önfentartás, s a birodalom biztonsága iránti tekintetnél fogva szükséges.

Eddig a folyamatban levő rendszer melletti megmaradás indoklása, itt azonban a pénzügyminiszter ur meg nem állapodik, hanem egy lépéssel tovább megy, s tudatja, hogy az államháztartásban súlygyen helyre állítása végett az adóbevétel fölemelésére van szükség, minél fogva egy újabb adó indítványoz, melyet „általános osztály jövedelmi adó”-nak nevez, s a mely lényegileg azon alapul, hogy a jövedelem 365 forintig egészen ment, ezen öszlettől 1,500 forintnyi évi jövedelemig $\frac{1}{2}$, 12 forintnyi adó-osztályok képeztenek, s az 1,500 forintnyi jövedelemtől kezdve — 2 procentnyi százalékos adó fog kivettetni a kinyomozandó tiszta adósságmentes jövedelemre. A mi magyarán szólva nemcsak tetemes adó emelés, hanem voltaképpen ugyanazon más czim alatt már megadózott tárgyak másodszori megadóztatása.

Ezzel szemben csaknem merőben elenyészik azon concessio, melyet a minister ur a csakis Erdélyben fenálló személyes kereseti, másoktól fejadó és létszámok leszállításával tett kilátásba. E leszállítás, mely kb. 400,000 forintra terveltetik, a másfél milliót megközelítő összes fejadónak (1852-ben még csak 133,452 frtot tett) ugy is csak egy részét képezi, s inkább csak a legalsóbb néposztály, névszerint a román képviselők által az erdélyi tartománygyűlésen főleg a román földeszek részére szorgalmazott engedménynek tekinthető; a nagyobb birtokosok, iparosok s más nagyobb jövedelemmel bíró, de nagyobb kiadásokkal is terhelt néposztályoknál, ellenben csak csekély részét tenné annak, a mit az új „általános osztály jövedelmi adó” fejében fizetniök kellene, habogy az csakugyan létre jő; mit még maga a pénzügyminiszter ur sem lát a közeljövőben létesíthetőnek, miután előre fölteszi, hogy az ebbeli törvényjavaslatának megvizsgálására kiküldendő bizottmány a birodalmi tanács jelen ülészakának bevégezte után is együtt maradand.

A pálinkaadó ajánlott leszállításának kényszerűsége tanulságnul szolgálhat a pénzügyeket intéző államférfiúnak, mikép a közvetett adónemek minél magasra emelése nem neveli az ebbeli bevételt, sőt ellenkezőleg; mert az ily vállalatokba befektetett tőke nem oly természetű, mint az ingatlan fekvőség, mely az adó emelés elől el nem rejtőzhetik, a pénz azonnal visszavonul a nyereszedés teréről, mihelyt tulajdonosa többé meg nem találja azon hasznót, melyet vállalatától remélt. És így Plener minister, mit a pálinkaadó két év előtti felemelés tárgyában nálá tisztelgett számos küldöttségnek elhinni hajlandó nem vala, elhitte most a tapasztalásnak, saját kárában tanulva.

Röviden szólva az egész új évi költségvetésből az tűnik ki, hogy az austriai pénzügyek rendezése, a valuta javulása, a bevételek és kiadások közti egyensúly helyreállása, s a mi legfőbb, a nép terheinek könnyebbülése még nagyon soká jámbor ohajtás maradand.

Bécsi hírek.

A Reichsrath választási bizottsága által formulázott felirat teljes szövege a következő: Cs. kir. apostoli Felség!

Azon magasztos szót, melyet Felség az ismét egybehívott birodalmi képviselők legkegyelmesebben intézni méltóztatott, a birodalom legfontosb érdekeit érinté. A trónról ejtett szavak nagy jelentősége kötelességévé teszi a képviselőháznak, hogy a birodalmat

illető nagy kérdésekről felfogását tiszteletteljes nyíltsággal s hű tisztelettel terjessze Felség elé.

A császári állam minden királyságainak s országainak közös ügyei, melyek alkotmány-szerű tárgyalására a birodalmi képviselőlegközelebb mint össz-birodalmi tanács egybehevátott, nagy fontosságúnak megfelelő gondosságra s elszánt tevékenységre fognak találni a képviselők házában. Hasonló buzgalom s hasonló kötelességbeli büszség fog fordítatni a szűkebb birodalmi tanács ügyeire, melynek közvetlenül bekövetkezendő működését Felségd kilátásba helyezé; a ház mindazonáltal kötelességének ismeri kimondani, hogy a szűkebb birodalmi tanácsnak évenkénti rendesen előforduló működése az alkotmányban képviselt királyfagoknak és országoknak az alkotmányon alapuló joga; hogy ezen szabályszerű visszatérésben kezesség rejlik, az azokban foglalt alkotmányos állapotok felett, s hogy az közös törvényhozásuk oly számos, fontos és sürgős feladatainak betöltésére nem nélkülözhetetik.

A képviselők háza kénytelen mély sajnálkozását kijelenteni, hogy a birodalom egyik nagy részében az alkotmányos tevékenység még éppen meg nem kezdődött vagy egészen felbesszakasztott. Ezen, a birodalom és lakosai érdekeit oly igen veszélyeztető állapotok megszüntetését célzó határozott kormányi fellépés a bizalmat ismét felélenkítene, s azt a képviselők háza élénk örömmel fogná üdvözölni.

Azon reményben élünk, hogy a lombard-velencei királyságban, választásokból eredő országos képviselőlet fog nem messze jövőben összehitni, és Felségd kormányja komoly gondoskodása tárgyának tekinthet, hogy Galiczia országgyűlése az ezen királyságra nézve oly felelősséget vállal, melynek elvégzését ismét előbb megkezdhesse.

Az egész birodalomra nézve különösen nagy fontosságú az alkotmányos állapotok alkotmányos helyreállítása Magyar- és Horvátországban. Miután a képviselőház egyedül ebben szemlélti az utat, hogy a birodalom s országos népei valódi szükségéről magának meggyőződést szerezzen, s mindazon akadályok elhárításának, melyek az összes erők üdvös közreműködésének, a birodalom s egyes részeinek érdekeire nézve, még gátul szolgálnak. Azért is ezen királyságok országgyűléseinek haladéknélküli összehívását az összes birodalmi tanács jelen működésének befejezése után, mulhatatlannak tartjuk. Ez amaz országoknak egészen jogalapos s igazságos követelésével találkoznék s Felségd kormányának is azon ösztöne törekvése bebizonyíthatnák, hogy Austriában az alkotmányos államélet gyümölcsei mielőbb megérleltenek.

Azon bizodalmat tápláljuk, hogy ama királyságok törvényes képviselőlete ama meggyőződés előtt el nem zárkozik, miszerint a birodalom közös ügyeknek közös tárgyalása mindenki érdekében áll, s ez által elutasíthatlanul parancsolva van. A képviselők háza maga részéről nem fog késmi, a mennyiben töle függ, oda működni, hogy ezen, a birodalmi alkotmányban kimondott elv változatlan megővése mellett, amaz országoknak autonómiajakra nézve alkotmányos uton a szükséges garantiák mindazon ügyekben megadásának, melyek országgyűléseik számára vannak fenntartva. És ha a házasszeret s az állam és lakói érdekeinek világos ismerete mindkét rész közreműködik, akkor a mi is sikerülni fog, melyhez a teljes erővel járulást mindenkire nézve szent kötelességnek tartjuk.

Belső részvétellel kísérték Austria népei, mint minden oly eseményt mely Felségd diós s bűn szerellett házat illeti, azon eseményeket, melyek által egyik fenséges császári herezeg távoli világrészben ur trón alakítására hivatott meg. Isten segedelme nemes szándokát és áldozatdus fáradozását jó sikerre vezesse.

Felségd a trónról hirdette az általános béke becsét Austriára nézve; az alsóház is a biztos és a tartósság garantiáját magában foglaló békét nélkülözhetetlen feltétellel tekintti a birodalom jólétének; de ennek szükségletét csak akkor látja kielégítve, ha a béke biztosítva van és a tartósság garantiáját hordja magában. A ház legfőbb céljának tartja Felségd kormányára nézve ily békét előidézni és megszilárdítani Austriára nézve.

A Dániával kötött béke véget vetett az Elba hercegségekké váló buzamos erőszakos bánásmódnak, melytől az utóbbiak megszabadulni nem tudtak. A schleswig-holsteini háborúban a császári csapatok és hadimarinárvitézsége folytán ily babérokat vívtak ki maguknak az osztrák fegyverek. De a munka még nincs befejezve, melyet Felségd az összes Németország legbensőbb mozgalmának tárgyává kitűzött, és a melyért Austria vitéz fia elvérzettek; a hercegségek még várják viszonyaik végleges rendezését, és az alsóház egész bizonyossággal hiszi, hogy a császári kormány erőlyesen oda fog működni, hogy a megkezdett munkát befejezze, és egyetértve a német szövetséggel, a hercegségeknek a successio kérdésében támogatni fogja igényeit és előmozdítandja ügyeik rendezését.

Az alsóház méltányolja a Poroszországgal való szövetség becsét azon vívmányokat illetőleg, melyeket az immár befejezett háború előidézett; de egyszersmind nem mulaszthatja el benső meggyőződését is kifejezni azon nagy fontosságról is, melyet tulajdonit Austriára nézve a német szövetségnek más államokhoz való szövetségjogi viszonyaita öszinte ápolásának. Az alsóház ezeknél fogva örömmel fogja üdvözölni Felségd kormányának mindazon törekvéseit, melyek a szövetség-ellenes törekvések ellen irányulnak, és oda célzóznak, hogy a szövetségi alkotmány reformja által még szorosabba fűzze azon kapcsolatot, mely Németországnak minden tartományát egy nagy és hatalmas egészszé egyesíti.

A vészteljes események a lengyel királyságban, melyek a birodalom egyik országában kivételes rendszabályokat idéztek elő, beunlunk is mély szomorral töltenek el. Az alsóház megvárja Felségd kormányától, hogy az alkotmány értelmében előterjesztendi azon okokat, melyek szükségessé tették az említett kivételes rendszabályok elrendelését és további tartamát, valamint azon sikert is, melyet az érintett rendszabályok előidéztek; az alsóház azonban még sem küzdheti le magában azon élénk kívánságot, hogy, ha eddig szükségesek voltak is ezen kivételes rendszabályok, ezek a lehető leghamarább megszűnjének.

Felségd méltóztatott a birodalmi tanács figyelmét igénybe venni a birodalmi finantzaiakra, és csakugyan a birodalom finantzialis helyzete igen komoly. A kiadások folyását föllümlő a bevételeket, az állampolgároknak tulajdonságát adóterhe alig növelhetetik; többé; az államvagyon igen megcsökkenett; a közhitelek szakadatlan igénybevétele, még béke idejében is, nagy bonyodalomakra, és végre még vészteljes válságokra vezethet. Az alsóház csupán a takarékoságra való törekvésben, az államháztartásban eszközözendő egyensúly céljából egy messze időre, nem láthat elég biztosítékot az államháztartás tartós rendezésére nézve; sőt ellenkezőleg, mulhatlanul szükséges és egyedül sikeres lépésnek tartja az államkiadásoknak szigorú rendezését a reudes bevételek arányához képest, mert csak ez által állítható helyre az egyensúly, csak ez által nyerhetnek oly lendület az államnak finantzialis erői, melyre a birodalomnak szüksége van, hogy hatalmi állását fenttarthassa és otthon jólétét biztosíthassa. Nevezetesen mulhatlanul szükséges, Felségd által korábban különben is kifejezett szándékait szerint, hogy a hadsereg és flotta számára teendő kiadások kevesbbitessenek, és ez a költségvetés ildomos vezetése által könnyen megtehető.

Épp így, ha megváltozhatnak az intézmények a községek és országok közéletében, egyszerűsíteni lehet az állam igazgatását is.

Az alsóház valamint irányadóknak tekintti ezen szempontokat a kiadások megállapításánál, ugy komoly tárgyalás alá veendi az egyesenes adók rendezésére vonatkozó törvényjavaslatokat is, természetesen az adóterhek igazságos és egyenlő elosztása alapján. Az alsóház fentartja határozatát az 1866-ki költségvetés megállapítására nézve.

Az 1862-ki államszámadást a ház alkotmány-szerű vizsgálat alá fogja venni, de ezen vizsgálat a Felségd meghagyása folytán már rég kilátásba tett miniszterfelelősségi törvény által nyerheti csak valódi jelentőségét, s a követek háza kötelességének tartja tisztán és határozottan kimondani, hogy e törvény Auszria alkotmányos államintézményeinek egyik legalsóbb kiegészítését képezi.

Azon nehéz szorongatások, melyek alatt a császárság, mintpár szenved, nagy részben eltávolíthatatlan események következményei s nem csekély mértékben növeli azokat a pénzláb ingadozása, a közhitel által igénybe vett tőkének, a nemzetgazdaság minden ágaira nézve bekövetkezett megráglása, továbbá a bizonytalanság, melyben Ausztriának kereskedelmi politikája Németország egyéb államaival szemben hosszas idő óta, s főleg tekintettel az 1853. évi szerződés közel megszűnésére, létezik.

A képviselő háznak tehát sajnálnia kell, hogy Felséged kormányának még mindig nincsen azon helyzetben, miszerint előterjeszthető az e kérdés felett tartott alkudozások eredményét. Mindazonáltal azon reménynek adjuk át magunkat, hogy ama nagy bátrányokat, melyek az eddigi alkudozások sikeretlenségéből a kereskedelmi politika terén, az osztrák érdekekre háromolnak, s ezeket jövőre is fenyegetik, a vámtörvényhozásban kilátásba tett változtatások meg fogják kevesbiteni. Erőteljesebb megővásban s elősegítésben azonban a nemzetgazdasági érdekek csak az eddig az államszervezetben biányzó egységes vezetés által fognak részeseitülni.

A vasutaknak mint közlekedési eszközöknek fontossága a követek házáat már az utóbbi tülésszakban arra bírta, hogy egy új vasutengedélyezési törvény szükségességit kimondja, miáltal nem csak a vállalkozási szellem élesztetik, hanem egyttal a birodalom képviselőinek is biztosítatik azon befolyás, mely öt njabb vonalak felállításánál illeti.

Ismételve kell tehát Felségedhez azon legalázatosabb kérséssel járulnunk, méltóztatni a kormányt ily javaslatnak a most tülésező birodalmi tanács elé terjesztésével megbízni.

A vasuthálózat kiterjesztésére, valamint egyttalban a nemzetgazdasági érdekek előmozdítására vonatkozó törvényjavaslatokat, ugy szintén a teljes birodalmi tanács illetékességéhez tartozó többi előterjesztvényeket, a követek háza leggondosabb tárgyalás alá vendi. Nem különben, tekintettel a Felséged által kilátásba helyezett, a szűkebb birodalmi tanácsot illető előterjesztvényekre, azt reméljük, miszerint a sz. székek megkezdett tárgyalások lehetőségessé teendik az államtörvényhozás körébe vágó azon viszonyok törvényesztli szabályozását is, melyek az 1855. évi augusztus 18-án Felséged által ő szentesgével kötött okmányban érintve vannak.

Felség! Azon császári kegy és kegyelem, melyről Felséged a birodalmi tanács tagjait biztosítani méltóztatott, mindnyájunkban emeli a szeretett Uralkodónk iránti hűségérzetet, s miként a közhaza iránti szeretettől áthatva hódolatteljesen és nyíltan kimondtuk a bennünket vezető nézeteket, ugy fáradszónul és lelkiismeretesen szentelendjük magunkat ama munkának, melynek véghezvitelére Felséged a birodalmi képviselők tácaását s közreműködését kívánta. Isten áldó keze nyugodjék fellette, hogy gyarapodjék a birodalom nagyságára s becsületére, császárságának dicsőségére, és lakóinak tülvére!

Isten tartsa, Isten védje, Isten áldja meg Felségedet!

Ezen felíratra a „Wiener L.“ következő észrevételeket tesz:

Senki sem vonhatja kétségbe — ugymond — hogy a jelen pillanat Ausztriára nézve valóban döntő. A conservatív és szabadelmü elv harca, az alkotmányos kérdések, melyek eldöntésétől függ, hogy Austria a szabadság házája legyen-e vagy ne, finansziális állapotunk, a nép anyagi tülksége, s végre azon ingadozás, mely Austria külső politikájában uralkodik, a jelennek mély jelentőségű, végzetljes fontosságot adnak. Ily pillanatok döntők egy birodalom sorsára nézve, s azon okmányokat, melyek ily pillanatokban nagy nyomatóknak lehetnek az állam viszonyaira, a történet szigorú bírálat alá veszi. Ezt tudniok kellett a felírat készítőinek.

De, sajnálattal jegyzi meg a „Lloyd“, hogy a felírat nem az, a minek lennie kellene. Nem áll a helyzet színvonalán, s nagyon tülkötlen kifejezése Austria népsége óhajtsáinak és érzelmeinek.

A felíratí javaslat elején a szűkebb körű reichsrath évenkénti egybehívása, a galliczai országgyűlés helyreállítás, s a velencei királyságban az országos képviselők behozatalának tülksége van kiemelve. Mindezen óhajtsók a legkisebb zavarba sem hozzák a kormányt. A szűkebb reichsrath évenkénti egybehívásának tülkségét hivatalosan kérdésbe sem tette a kormány. A velencei országos képviselők a kormánynak csak egy országos statutum elkészítésébe kerülne. Csodálkozunk is, hogy rég meg nem tette. Ha Velence népe visszautasítja azt, legalább nem lett volna alkalma a reichsrathnak erre nézve óhajtsát fejteni ki.

Különös elsőbbséget ad a felírat a magyar és horvátországgyűlés egybehívásának. A felírat „mulhatlannak“ tartja ezen országgyűlé-

seknek az összes reichsrath tevékenységének bevégezése után azonnal leendő egybehívását. Így a felírat valamivel erőteljesebben fejezi ki a trónbeszédben kimondott óhajtsát; mert ebben lehetségesnek mondatik amaz országgyűléseknek a szűkebb reichsrathal egyszerre való összehívása, míg a felírat ugyanazt mulhatlannak mondja. De a felíratí javaslat nem volt képes odaemelkedni, hogy a magyar országgyűlésnek azonnal leendő egybehívását sürgesse; nem oda emelkedni, hogy a készülőben levő új octroyáláslról említést tegyen. Nem számítjuk be a bizottság érdemét, hogy általán megemlíté amaz országgyűlések összehívását; mert a trónbeszéd megfoglalta, s hogy a felírat valamivel felsőbb hangon szól, ez nem valami nagy érdeme egy képviselőségnek.

De a felírat bátorodik azon pontokat is kijelölni, melyek a kiegyenlítés alapjául szolgálhatnak. A javaslat a világ legszelidebb hangján tudatja a népekkel, hogy a közös ügyek közös tárgyalása mindenkinek érdeke. A magyar ügyekre vonatkozó szavak a felírat elkészítése előtt egy héttel bíralat alá vétettek. Az illető hely egy kis módosításon ment át, említtetvén emez ügyben az autonómia garantíát, melyek amaz országok gyűléseinek „fenn vannak tartva“, míg előbb ugyanazon helyen ez a kifejezés állott „alkotmányosan fenn vannak tartva.“ A hely ez által nem igen lett világosabb. Épp ugy érteti az ember alatta a februári alkotmányt, mint a historiai jog fentartásait. Egy két szó hozzátételével felvilágosíthatna volna szavait a bizottság. Ezt nem tette, s azért ma sem vagyunk képesek tetszésünket jelenteni ama helylyel.

A „Lloyd“ idézi erre egy magyar országgyűlési képviselő levelének némely részeit. E szerint a kiegyenlítés első feltétele, hogy ne tekintessék jognélkülinek az, a kivel ki akarunk egyezni. Csak akkor lehetséges a kiegyenlítés, ha Austria épp ugy lemond Magyarország beolvadásának eszméjéről, mint mi az államotl való elszakadásról.

Ilyen, s ezekek kapcsolatban álló eszmékről — mond a „Lloyd“ — szó sincs a felíratban. A felírat tisztán csak az opportunítás szempontjából indul ki, s szó sincs benne a kölcsönös jogi szempontokról. Néhány, kedvező értelemben vehető szó határozatlanabb, hogy sem a kiegyenlítés elvének tett concessio-keppen volna tekinthető.

Már pedig a ki saját szabadságát akarja kivívni, annak mások szabadságát is sorompóba kell lépnie, a ki saját jogát akarja oltalmazni, a másokét is becsülnie kell. Ezen az alapon lehetséges Austria népeinek kiegyesztelődése, s nem mondunk sokat, folytatja a „Lloyd“, a midőn azt állítjuk, hogy a Magyarországgal leendő valódi kibékülés egyedüli basisa az austriai szabadelvtültségnek. Emez igazság belátása már átalánossá válnak tekinthető, s a magyar kérdést nálunk (Bécsben) a szabadelvtültség kriteriumának tekintik.

De a felíratí javaslat nem áll ezen szabadelmü szemponton. Nem ragadja meg az iniciatívát, hogy új utat mutasson a magyar kérdés megoldására, sőt egész fontosságában fel sem fogja a magyar kérdést. Továbbá a magyar korona országainak kölcsönös viszonyát még csak nem is érinti a felírat.

A Mint a „Vaterland“ írja, nov. 28-án az adre-svita felett a reichsrath baloldala és centruma clubb-gyűléseket tartott. Mindkét clubban élénken vitakoztak. A baloldalak a magyar kérdéssel nem tudtak tisztázni júnni, mindenik saját felfogása szerint nyilatkozott; s végre abban állapodtak meg, hogy hagyják meg a bizottmány szövegét. A centrumban a magyar, velencei- és galicziai kérdés felett vitakoztak; az utóbbira nézve a clubb anynyiban a ministerium ellen nyilatkozott, hogy az itteni ostromállapot csak a febr. patens 13-dik §. értelmében történhetnék, minél fogva a ministerium tartozik az ostromállapot okát, valamint az ezáltal elért eredményt a ház elé terjeszteni. Ellenben szelidíteni kívánta a centrum azon tételt, mely a magyar országgyűlés „haladéktalan“ összehívásáról s a bizalomnak az alkotmányos tevékenység általi „visszaállításáról“ szól.

Ugy látszik, hogy a reichsrath tagjai és keserü almanak nézik azt a magyar, lengyel és olasz kérdést.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Torda, nov. 20.

(Folytatás és vége).

A bíralat fordult ezután az egyesített hangoztató olvasás s tülény szerinti írásra. Molnár Márton azt itélle könnyedén róla, hogy népes elemi iskolákban így nem lehet írni és olvasni tanítani sikerrel. Székely Dániel erre megjegyezte, hogy ő évenként ezen móddal 18—20 kezdő gyermeket tanít meg írni és

olvasni. Angol, Poroszban, az amerikai egyestül státusok igen népes elemi iskolákban már tüldekdtől fogva így tanítanak írni és olvasni, még pedig teljesen kielégítő sikerrel; miért nem lehetne azt nálunk népes elemi iskolákban is alkalmazni? Az igaz, hogy némelyek a vasutat is ellenezik, mert a szekeres emberek ajdovenlme csökken ezáltal; de ennek dacára azonban Isten minél több vasutat a földön! Ezzel egy nap alatt ellehet menni, hová másképp hét nap alatt alig lehet eljutni: az új olvasó-írásí tanmóddal is legalább kétszerre több a siker, mint a régi baktató rendszerrel. Fekete János új-tordai leánytanító egy nyilatkozók, hogy ezen módor annyira felül mulja a régi rendszert, hogy ezt minden valamirevaló tanítónak gyakorlatba kell venni. A gyűlés jegyzőkönyvre is kívánta vétetni „hogy minden ezen gyűlés tanító tagja — kivéven a képtelenekeket — igyekezzék ezt gyakorlatba venni iskolájában, az előjárók részéről remélvén, hogy ezt előre, nem pedig hátra mozdítják.“

A bíralatok bevégződvén, megkezdődtek a részletes zsinathoz fölterjesztendő kérelmek körvonalozásai, melyek így következnek röviden:

a) Az egyházi törvények a tanítóknak csak egy gyűlést engedvén évenként: keresztessék meg a részletes zsinat egy kérelemben annak kieszközölésére, hogy évenként legalább háromszor a tanítók egybe gyűlhessenek.

b) A tanítók az egyházi gyűlések költségeinek fedezésére évenként meghatározott összeget fizetnek: kéresek meg alázatosan a tanítói gyűlések költségeinek fedezésére aránylagos összeget kézbesíttessen minden tanítónak.

c) Keresztessék meg egy folyamodványban a részletes zsinat azíránt, hogy a közelebbi mult tanítói gyűlés fölterjesztéseire tett határozatát a részletes zsinatnak, mi akadályoztatta meg a teljesedésbe vételt?

d) Kéressék meg a részletes zsinat, egy tanítói könyvtár alapítására való szabadelmü kieszközölésére.

Ezek után elhatároza a gyűlés, hogy bármikor és bárhol is gyűlnek össze legközelebbi alkalor, a próbatanítás előre kijelölés nyomán akkor is meg fog tartatni, még pedig rendre a tanítók által; ezenkívül minden ezutáni gyűlésben rendre két tanító az elnök kinevezése után, akármely a növelés, tanítás körébe tartozó tárgyról értekezletet kell hogy tartson, és értekezletét írásban köteles a tanítói könyvtár számára beadni. Minden tanítói gyűlés tartalma közös akarattal megbízott tagtárs által hírlapilag közöltetik.

A gyűlést elnök zárszávaiban figyelmezteté, hogy igyekezzük minél több életjelt adni magunkról, növelés s tanítás körüli dolgokban iparkodjunk minél talpraesettebben eljárni, hogy így elleneink rágalmi megsemmisüljenek. Mert hogy ellenszenvvel vannak mozzanataink iránt még némely lelkes atyafiak is, annak szomorú, de csalhatatlan bizonyossága a közelebbi lefolyt ősz nagy-enyedi részletes zsinat egyes történetesekéi. Ezen alkalommal egy lelkes azzal támadá meg a tanítói gyűlés elnökét: „bár szerezhett Kálay érdemeket a növelés körül, lehet a tanítói gyűlésnek is elnöke; de azért soha se lesz eszperes belőle.“ Kálay ur erre egyszerűen azt felelé, hogy ha vannak is érdemei, azok jutalmául semmi esetre nem kívánja az eszperesi rangot; azonban azt nagyon sajnálná, ha valaki érdemek nélkül is eszperes lehetne. Egy más tültesletes atyafi t. Kálay Sándor növelés bizottmányi elnököt kiseprűzni valónak itélle, midőn ama lelkes egyháza iskolájába hivatalból kifolyólag vizsgálat végett megjelent; mert ezáltal neki, mint mondá, a tekintélyét csorbítja. A gyémánt nem félti fényét a naptól, az igaz, hogy a denevér és bagoly igen a szemét. Ha nem csalatkozunk, ugy látszik a lelkes ur természete féligmeddig hasonló a régi török szultánokéhoz, kik a trón körül több testvért nem tűrték meg. Bár pénze és felesége is annyi lenne a lelkes urnak mint a szultánoknak volt! akkor talán az a sok fényes ikuszár és sok szép asszony ugy megszelidítné természetét, hogy nem lenne talán olyan mérges! Ezen tültesletes atyafinak köszönhető ama nemzetiségi fölfedezés is: hogy a tanítók ezigányok, azok elnöke ezigány vajda! Gyönyörű kis montenegroi nyilatkozat! Magam is midőn Angolhonban voltam, ilyenforma nyilatkozatot hallottam egy Nicolas Nickleby nevű lelkesztől. Egy a nyilatkozatnál jelen volt Esquire azt jegyezte meg erre: „hogy azok a tanítók, kik csekély jutalomért jární és gondolkozni olyakat tanítanak, kik ehhez semmit vagy nagyon keveset értenek, habár ezigányok is többre vagy legalább annyira érdemekesek, mint a kik néha-néha vezetgetnek jobb fizetésért olyanokat, kik mind jární, mind gondolkozni magukra is meglehetősen tudnak, bárha nemzetiségre nézt mandarinok lennének is.“ Egyébíránt némelyek másokat mindig kisebbitnek, hogy ők nagyobbak ma-

radhassanak. Azonban az ilyen emberek könnyen ugy járhatnak, mint az éjjeli pilék, addig rohannak a világító s égő gyertyának, míg utoljára megégetik magukat.

Végre nem hallgathatjuk el némely meg nem jelent tanítóársaink gyűléstünk iránti ama nyilatkozatait, nekik nincs semmi tülkségük a tanítói gyűlésre, ők a nélkül tudnak eleget. Ha ők tudnak eleget, nem tudunk mi, jelenjenek meg azért, hogy oktassanak legalább minket. Egyébíránt a tudományak akár mely szaka végtelentül tülkelyesíthető.

Nov. 25.

Az év vége felé jár, vessünk egy rövid pillanatot lefolyt muljára, lássuk mit hozott, mit vitt el magával? Ne gondolják tisztelt olvasók, hogy politikáról akarok szólni, ahöz én keveset értek, a szerkesztő urakra bízom, kiknek hivatásuk van rá; anyagi érdekekről kell a mezei gazdának beszélni, mit hozott a mező, mit vitt el a vihar, s mi maradt jövőendő biztosítására? Lássuk hát, mit hozott? A tavasz meghozta dús reményekkel kelesztető áldását az Égnek; sarlós gabonánk soha magasabb reményű termésre nem jogosítottak, mint az idén, de im június 17-dike néhány percz alatt semmivette egy borzasztó jegyvihar által minden reményünket, s mit a jég megkímélt, más napokon a bekövetkezett árvíz pusztítá el; részleteit e borzasztó csapásnak eléggé ismeri mindenki, arról szólni felesleges. Mit hozott tehát ez év a mezei gazdának? Nyomort, inséget, kitépve kebléből még jövő évi reményeit is, mert nincs kenyere, nincs vető magja, ki kell hogy pusztítsa magát barmáiból, hogy megélhessen; keves töröküzűjára, a kinek megmaradt, éretlenül forrázta le a dér, haszonvehetetlen, itt is ketté szakadt reményeinek vég fonszála. Már most mit miveljen a minden oldalról lehangolt mezei gazda. Tanítson meg, a ki ért hozzá, miől tartunk fen családunkat? miől fedezzük napi tülkségeinket, miől fizessük terhes adónkat, melynek behajtására már a katoná nyakunkon van? Kértünk a magas kormánytól pénzt kölcsön inségünk enyhítésére, de hitelünk nincs, mert június óta még választ sem nyertünk kérelmünkre, nem hogy pénzt ígértek volna. Az Ég óvjon minden mezei gazdát több ily mostoha évektől!

Anyagi érdekeink mellett bizony szellemi vesztéségek is van mit ez év hozott, és nem egy. Említem e, hogy a természetbeli közölkség szegénységet hozott, s áldozatkész lelkeknek fáj, hogy semmi jótékony czélú intézményhez nem járhat segedelemmel, nem pártolhat irodalmat kellőleg. Elvitte tehát ez év szellemi élvezetünknek is egy mentő csónakát, melyen inségünk s leverségünk örvényéből némileg menekülhetendénk. De vitt el még valamit ez év. el vitte legfelsőbb kintcsünknek, nemzetiségünknek egy jellegét; megritkultak nemzeti öltönyeink, s különösen a tisztelt nőikar engedett a világón legnagyobb zsarnok, a divat csábításainak. Nézzük csak a „Nővilág“ divatképeiből milyen szép lassan tűnedeznek le havonkiut a zsinorok a női ruhákról, martiuson kezdve a hatalmas zsarnok parancs szavára, s már sept. egészen megranziasodik minden női öltöny, eltűnik a legkisebb zsinór is rólu. Bizony szépen vagyunk. Hát kecses hölgyeink! oly hamar megunták kegyetek szűz mellekhez pompásan szoruló magyar mellényeiket diszes zsinórataikkal viselni? bizony kar volt hó kezecekkéket azok himzésivel farszteni. Valóban nagy hiba annyira divatrabba alázni magát az embernek valaki kedviért. Ha egy francia divathölgy, hogy divat árújának kelesztőseget szerezzen, minden hónapban változtatja ruha viseletét, annak kedviért utánzózza alázni magát egy magyar hölgynek nem esélyesség, s annyival kevésbbé, mivel eredetiségiből vetkezeti ki a nemzetet. Tessék a franczianak franczianál, az olasznak olaszul, a muszkának muszkául táncolni és öltözködni; a magyarnak van nemzeti miveltésge s viselete, hisz a magyar eredeti nemzet, magával eredeti ősbónából Ázsiából hozta nemzeti ruháját, lovát, fegyvereit, miért szerelmesedünk belé valamelyik nemzet öltözetének viseletébe. Divatnő nagysága ugyan azon elvetetést teszi, hogy a magyarviselet ünnepeinek alkalmára ezutána is megmaradhat, ugye hát a magyar csak ünnepeiken legyen magyar? egyébör tévesztesse össze magát mindenféle csöcsölék jött menttel? Nem ugy édes nagysád, a magyar hónapban minden kiadásban legyen magyar, pongyolájában ugy, mint disz ruhájában, lássa a cseh, morva, rácz s bármely külföldi mit mivel, ha neki tetszik kezdjen magának divatot, vagy szabja magát azon nemzet divatjához, melynek kenyerét eszi; de mi ne sajátítsuk el az ők viseletét, van nekünk a magunké; ez az igazság és méltányosság.

Jól tudom, hogy zokon veszik kitérésemet a hatalmas zsarnok sok kegyencei, s tán szeretnének harczra is szállani, én örömmel

felveszem a keztyűt mindenkor, bárha azt tudnám, hogy mindannyiszor csatát vesztek is, midőn nemzetiségünk érdekében szót emelhetek.

Mielőtt bezárnám a felvett tárgyról értekezést, még bátor leszek egy eseményt említeni a tisztelt olvasónak. A közelebről most nyár elején történt Maros-Vásárhelyi tősgyökeres székely városban, hogy az egyik leányoskolába próba vizsgát adtak a kis leány növendékek dícséretre méltó eredményével, voltak több nemzetiségek képviselve, de legtöbbször magyarok és székelyek; az utóbbiak bárha a vizsga előtt többnyire mind magyar szabásu öltönyben jártak az iskolát, im a vizsgakor, mintha mind kicserélték volna, nem lehet rájuk ismerni, elhanyagolták nemzeti öltönyt, csaknem mindeniknek új szabásu, de nem magyar ruhát kellett csináltatni, s úgy állottak a próbán. A vizsgát bál követte, de nem lehetett egyetlen magyar szabásu öltönyt látni, a szegény magyar és székely ártatlankák mind kiöltöztetett divatbábuk ugráltak a nem magyarok között. Szánalommal nézte a népes közönség egy része, hogy a többséget képviselő nemzetiség kénytelen volt hódolni a kisebbség izlésének.

Szülők! Tiétek a bűn, miért engeditek kedves magzatitok elkorcsosulását. A gyermek ösztönszerűleg ragaszkodik nemzetiségéhez, kisdő korában kell belé a nemzetiséget, honzszeretetet beoltani, van minden nemzetnek saját viselete, mely azt jellemzi, nem kellene a divatnak feláldozni egy szent ereklyéjét a nemzetnek.

Divat, divat te hatalmas kényur, mekkora a te büöd! uram! büntesd meg kegyenceidet, ötlet pedig merítsd a Dunába. *)

X. X.

Helyfoglalva, nov. 6.

Az égnek sújtó keze ez évben igen igen ránk neheztelt. A két leghatalmasabb elem, a tűz és víz, mintha összeesküdtek volna ellenünk, hogy végpusztulást hozzanak ránk.

Ez év folytatában az Olt háromszor borította el hangya-szorgalommal mielőtt térnénk, a hetekig tartó folytonos esőzések, általában véve minden terményeinkben tetemes kárt ténének; de mind e bajokat Isten jóvoltából csak kiépülte volna Ilyefalva népe, mert bár terményeink egy részét, szénát, török búzát, árpat, kölest, s általában minden bűvelyes és gumós veteményeinket csaknem semmivé tette a sok esőzés és vízáradás; másrésztől a szárazabb helyeken tisztaltunk és a tavasz határba vetett zabtermésünk közepesen jobb vala. Össze kelve, a rossz időjárás dacára is, reményünk felett megtelt csűrűkertiünk előtt állva, égre kulcsolt kezekkel mondhatók: a gondviselésnek egyik kezében dorgáló vesző, a másikban kényér van; a ki az égnek madarairól gondoskodik, rólunk sem feledkezett el. Fájdalom! e vigasztalásra, a második rettenetes csapás után sok, a kétségbeesés szélén álló családnak igen nagy szüksége van; mert egy év folytatában már nyolcszor riasztának fel a vészharangok álmainkban, egy év folytatában nyolcszor ütött ki a tűzvész helységünkben, s 19 családát tett szerencsétlenné. Rémülésünk a múlt napokban érte el tetőpontját, midőn minden terményünk csépeltlen áll a csűrűkertiünkben összehalmazva, és egy hó alatt szeles időben 5-ór üttött ki a tűzvész; csak a szeleket kormányzó Mindenható menté meg, hogy egész helységünk hamuvá nem égett, a szelek mindig olyan irányt vettek, hol a romboló elem nem kapta több táplálékot. Mi, kiket megkímélt az ég sújtó keze, bálát rebegünk ezért a Mindenhatónak, s kitelhető segédmezeistünk mellett a részvét könyeivel hajolunk azon szerencsétlen testvéreink felé, kiknek minden takarmányuk, minden gabonájuk, egy évi terhes munkájuk gyümölcse, s minden gazdasági épületeik téltől idején a lángok martaléka lett. Vajha mi e helység lakói önerünkön felemlhetnők a kétségbeesés szélén állókat s elfeledtethetnők velük segédmezeistünkkel az irtózatos csapást! De ez legjobb akaratunk mellett sem áll tehetőségünkben. Milyen szép és méltányos dolog lenne, ha most mások is megemlékeznének azokról, kik a múlt télen szűkölködő testvéreinket tárt karokkal fogadák, s balsorsukat enyhíteni igyekeztek. Ilyenmő felhívásra egyik szerencsétlen atyámfi sem bízott meg, ennyit is saját szívem sngallatát követve, csak félve említek meg, nehogy az önzéstelen áldozók önértetét megbántsam; de mégis....!

Köszönet az al-dobolyi jó szomszédoknak, kik gyorsan, tömegesen kitűnő jó fecskendőkkel sietének mindenik tűzvész alkalmával

segélyünkre; Isten őrizzen, hogy hasonló esetben kelljen nekik a kölcsönt visszafizetni.

r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

+ Lapunk múlt számában említettük, hogy a „Victoria” biztosító társulat azon határozatot hozta, hogy az alapító tagok mellé még 20 tag hívassék meg azon reménnyel, hogy ha még nem volnának részvényesek, tetszősők szerint azokká lehessenek. A meghívást, Bíró Pál, Dózsa Dániel, dr. Fischer Lajos, Frits Albert, Grois Nándor, Korbuly Bogdán, Korbuly Gergely, Kövári László, Poch József, Simon Elek, dr. Szabó József, dr. Salamon József, Paget János, Tauffer Ferencz, Zeyk József és Wagner Frigyes urak fogadták el, kik egy bizottmányi gyűlésben már részt is vettek.

+ Alduleán János, kir. táblai és országgyűlési alelnök lovaggá emeltetett.

+ Maager Károly, a brassói iparkamara elnökségétől, melyet 14 évig viselt, visszalépett.

+ A jövő hóban csakugyan életbe lépnek az új bélyegek. A bécsi lapok azzal vigasztalnak, hogy csak hat féle lesz.

+ Mint a „Morgen Post” írja, Reechberg gróf 8000 ft és 4000 ft pótlékkal nyugdíjaztatott. Alkalmilag megemlítjük az „Elb. Ztg.” után, hogy Reechberg gróf egy ízben így szólta volna császár ő Felségéhez: „Felség, mielőtt európai politikát ténhetnénk, előbb német politikát kell tennünk, és mielőtt ezt tehetnők, jó osztrák politikát kell tennünk, és pedig nem lehetséges, mielőtt Magyarországgal a kibékülés meg nem történt.” Erre a „Morgen Post” megjegyzi, hogy ez oly igaz szó, mely figyelmet érdemel.

+ Egy sugalmazott levelező ismét nemzetiségek szerinti feldarabolással fenyegeti Magyarországot, ha jövő évi országgyűlése be nem menne a reichsrathba. Bármely más európai kormányról hamarabb tennők fel ezen lehető legvérszótjes experimentumot, csak az austriairol nem. A „Bresl. Ztg.” levelezője, a kit most idézzük, így ír, a mondott irányban:

„Hallomás szerint a jövő tavaszszal egybehivandott magyar országgyűlésnek eleje fogna terjesztetni a februári alkotmány elfogadás végett. Ha ez valamiképp meghallgatható ellenkérveleket tenne, akkor a kormány a febr. patens revisiójába fog becsát-kozni a magyar országgyűléssel, s a névleges teljes birodalmi tanácssal. Minden attól függne, miképp fogna a magyar országgyűlés arra felelni, hogy mely ügyeket tekintik közöseknek, s miképp gondolja, hogy azokkal alkotmányos uton elbánni lehetne. Ha a válasz olyan lesz, mint a múlt országgyűlés Déak-féle válaszfelirata, mely esetről esetre kívánt a közöseknek megállapított ügyek felett közösen tanácskozni, s egyébre nézve egészen dualismusra kellene, hogy vezessen: akkor a kormány felosztja az országgyűlést, s hozzá fog a reichsrathok egyenes megválasztásához a nép kebeléből. Ez a kérdésnek ugyanazon megoldásához való közeledés volna, melyet Nádasdy gróf Erdélyben követett; s ez esetben természetesen csak a magyarországi nem-magyar népfajok vennének részt a választásokban, kivéve a zsidókat, a magyarosodott szláv és oláh nemeseket. Ez magától érthetőleg széttagolása lenne Magyarországnak, vagyis a birodalom egyik erős harmadrészének — nemzetiségi alkatrészeire. Ugyanezért jól meg fogja gondolni a kormány ezen lépést, mielőtt kivételhez fogna: bármennyire el legyen az határozva a zöld asztalnál.”

+ Tudva van, hogy a buda-pesti zenede negyedszázados fenállását jövő tavaszszal nagy-szerűn akarja megújíti. A program a következőkben állana: Első nap a Margitszigeten ének-előadások, 1000 énekes közreműködésével a hazából és külföldről; második nap díszelőadás a nemzeti színházban Liszt Ferencz vezetése mellett; harmadik nap hangverseny és díszlakoma.

+ Az új adó-kölcsőre a „Neue freie Presse” 20,000 frtot, a „Fremdenblatt” 100,000 forintot, a „Presse” pedig 300,000 frtot írt alá. E bécsi lapok így lerótták az összes birodalmi journalistica e tekintetbeni kötelezettségét. Boldog német lapok!

+ A „Bote aus dem Böhmerwalde” című lap felszólítja a klattani nőket, hogy kávéházaságaikat, estélyeiket és kártyakompaniáikat ne azokon a napokon rendezék, mikor a színházban előadás van, mert az által az igazgatóság tetemes kárt szenved.

+ A szentpétervári főhadbírósg két párbajt vivott katonatiszt fölött igen szigorú ítéletet hozott. Sztemukov ezredes, ki ellenfeleit Kolacze kapitányt megsebesítette, katonai rangjának és polgárjogainak, továbbá minden érdemrendjeinek elvesztésére s tizenkét évi néhez bányamunkára; b. Wolf kapitány és Speczynski hadnagy mint segédek szintén minden katonai rangjuk és polgárjoguk elvesztésére s tíz évi súlyos sánczfogságra ítéltettek.

Azonban a főhadbírósg a lovassági fővezérrel, Miklós nagyherceggel egyetértőleg tekintette véve, hogy a bűnösök meggyökerezett előítélet alatt állnak, a legfelsőbb kegyelemben ajánlotta őket, s azt indítványozta, hogy az ezredes közemberré szállíttassék le, de polgárjoga s érdemei hagyassanak meg, a segédek büntetése pedig enyhíttessék három havi várfogságra. E szelidített ítéletet a császár szentesítette.

+ E század második vagy harmadik tizedében lehetett, hogy Grätzban egy övezgy timárnét meggyilkolva találtak házában. Egy gyakornok, szemtanuk és saját vallomása szerint, a gyilkosságot megelőzőtt este minden egyéb látogató eltávozása után egyedül maradt volt vele. Mintán a gyilkosság híre az említett körülménnyel együtt elterjedt a városban, egy magasabb állásu hivatalnok azon jelentést tette a hatóságnál, hogy az említett gyakornok előtte való nap ő nála volt, pénzt kért kölcsön s azt ígérte, hogy majd ha hivatalát kap, megfizeti, azonban a hivatalnok nem adta át neki a kívánt összeget (50 ft). E vallomás alapján, s tekintetbe véve azt, hogy a fiatal ember a tett helyén jelen volt, a gyakornok azonnal gyilkossági vád alá helyezettett, s bár mindent határozottan tagadott, végre kimondták rá a bűnt, s miután saját vallomása hiányzott, akasztófa helyett sok évi fogságra ítélték. S miután a szegény gyakornok tizenkét évet a fogságban töltött, akkor vallotta be egy varga a halálos ágyon, hogy ő ölte meg a timárnét. A szegény ártatlan gyakornokot természetesen szabadon bocsátották. De tizenkét kipótolhatatlan éve elvesztett, s azzal együtt kilátása is, hogy tanulmányaihoz mért társadalmi állásba jusson. Véletlenül ez eset után nemohára Ferencz császár keresztül utazott Grätzon. A szegény ember kihallgatást kért, s miután a császárnak mindent körülményesen elbeszélte, a fejedelem saját modorában így felelt neki: „No, eleget gyakornokoskodott ön, ezennel kinevezem számvévtőviszté.”

Nyilatkozat. *)

Midőn „Egy szép asszony története” című két kötetes regényemre előfizetést hirdeték, szándékosan nem tüztem ki a megjelenési határnapot, mert tudtam, hogy a gondolat eszközölt díszes kiállítás sok időt vesz igénybe. Ma azonban már minden akadály ellevén hártva, csak néhány heti türelemre kérem még fel tisztelt előfizetőimet. A kiállítást a Stein János ur nyomdája oly díszesen fogja eszközölni, hogy a kis várakozás bizonyosan kárpótolva lesz benne.

Kolozsvárt, nov. 30-án 1864.

K. Papp Miklós.

POLITIKAI HIREK.

Austria. Bécs, nov. 29. Poroszország újabb föllépése itt kellemetlen benyomást okoz, attól tartanak, hogy Bismark valami újabb államférfiui mesterfogással akarja a német világot meglepni; csodálják, hogy a fenyegető jejjekékről, melyeket Szászországhoz és Hannoverhez intézett, Austriát, mint szövetséges társat nem is értesít, s csak arra lát-szott várni, hogy az osztrák csapatok nagy része a hercezségekből kivonassék.

A „Moszk. Wjed” cikkez Bécsben nagy meglepetést okozott, balzsam volt a Bismark politikája által ütött seb. Az „Oest. Ztg.” így elméldedik felette: „Sokakra nézve egészen váratlan, hogy Oroszország szót emel Austria olaszországi birtokai mellett. Oroszország Európa békéjét óhajtja, épp úgy, mint Austria, hangosan és sürgetőleg szót emel minden afféle actio ellen, melyre kiszámíthatatlan mérvű s az állami egyensúlyt megváltoztató háborúnak kellene következni. A sz.-pétervári kabinet jól meg tudja mérlegelni egy velenzei kérdés szöngyere hozatalának jelentőségét, s nem Austria iránti rokonérzelme, hanem saját érdeke kívánja, hogy Aus-triát támogassa azon esetre, ha ezen nagyhatalom területe támadtatnék meg. A cikkez közzétételével nem Austriát akarák az orosz politika fordulatáról értesíteni, hanem Turin-ba kívánták jelezni Oroszország jövődű magatartását.”

Angolország. Az angol lapok legtöbbnyire Lincoln újra megválasztásáról vezércikkeznek s az alig elpálasztolt káröröm hangján jövődűjelgetik, hogy az elnök, ki az államférfiui tehetségek egyikével sem dicsekedhetik, megrázta ugyan a fát, de más fogja felszedni a gyümölcsöt. E gyümölcs szerintök az „Unio”-nak dynastiát adand. A confederáltakat biztatják, hogy Lincoln nem fogja őket meghódíthatni. Talán tudomásuk volt már azon koshárról, mely szerint a mexikói császár véd- és dacvezetőségre lépett a richmond kormányval. E hirt a „Courier des

Etats Unit.”, mely különben a déliekkel, az éjszakai demokratákkal és az Amerika-faló francia hivatalos sajtóval egy követ szokott funi, kereken tagadja és azt állítja, hogy Miksa császár kormányja semminemű viszonyban nem áll a richmondi kormányval.

Francoziaország. A „Constitutionnel”-t bécsi levelezője arról értesíti, hogy a magyar kérdést illetőleg a reichsrath alkotmányos és szabadelvű pártja nézetét megváltoztatta. Ez előtt három évvel e liberalisok valának Magyarországi autonómiajának legelkeseredettebb ellenségei azt kívánja, hogy pure et simple olvadjon be az osztrák monarchiába. Ma már e kérdést más szempontból is vizsgálják, s tudva és átlátva azt, hogy az alkotmányos hagyományok közt növekedett magyar követek erőit és szellemet vinnének be a Reichsrathba, ugy látszik többé nem kívánják akadályozni a kormányt mindazon concessio megadásában, melyek a birodalom politikai egységével megférnek.

Páris, november 21. Metternich herceget Bécsből visszaérkezése óta a császár még egyszer se fogadta; Drouin de Lhuysval már két ízben volt hosszabb értekezése. A külügy-minister bővebb értesítéseket kapott Mensdorff-Pouilli gróf nézetei felől, névszerint Velen-czére vonatkozólag, azonban nem titkolta az osztrák követ előtt, hogy Bécsből valaminek történni kell. Pénteken Drouin Compiègnebe hivatott, hogy jelentést tegyen a császárnak Metternich bggel tartott értekezéséről, mielőtt a hg Compiègnebe érkeznek, a hová novem. 25-kére kapott meghívást. Egyébírát Austria képviselője nem állítja magát arra nézve, hogy az ő állása jelenleg nagyon kellemetlen, főképp miután az érkezett tudósítások szerint az Austria részéről oly fennen hirdetett hadsereg leszállítás rendkívül csekélynek bizonyul.

Páris, nov. 24. Ma kerül a „tizenhármak” pere a párisi felebbezési forum elébe. Senard ur, mint a ki a vádlottakért szökött, most mindenek előtt azt kívánja, hogy mindazon tagjai az említett bizottmányok, a kiknek nevei a perben megemlítettek, egyszersmind szintén perbe fogassanak.

Egy német lapnak írják Párisból, kevésbe mult, hogy az utóbbi compiégnei vádászatok alkalmával óriási szerencsétlenség nem érte Francoziaországot. Szokás t. i. a francia udvarnál, ugymint XV. Lajos idejében is divat volt, hogy a nagy udvari vadászatoknál a fejedelemnek az nyujtja át első lövére a fegyvert, a ki a trónhoz legközelebb áll. Így történt, hogy az utóbbi vadászatnál, melyen a császár löhötven vett részt, midőn a fegyvert neki Napoleon herceg, ki szinte lovon volt, átnyújtani akarta, a fegyver földre esett és elslvén, a császár öltönyt és kalapját lyukasztá át. A császár is, a herceg is azonnal leugrottak lovaikról s látva, hogy semmi szerencsétlenség nem történt, e feletti örömltkben önkénytelenül egymás karjai közé omlottak, hálát adva a gondviselésnek, mely a Napoleon ház felett oly csodálatosan örökös.

Páris, nov. 26. A ministerválsági hírek minduntalan megújulnak s különböző politikai jelentőségű nevek merülnek fel, majd Thouvenel-t és Latour d' Auvergne-t, majd Beneditt és Lavalettet emlegetik Drouin de Lhuys utódául. Beszélnek a római osztrák követ egy szóbeli nyilatkozatáról, melyben a szeptember 15-ki egyezményt illetőleg azt tanácsolta volna a pápai kormányak: „hogy jó lesz minél több vizgályattal és bölcs megfontolással vizsgálat alá venni Francoziaország nyilatkozatait, míg a conventio végrehajtásából ki fog fejlődni az általa előlázandó helyzet.”

Páris, nov. 27. Fould pénzügyi jelentése csak e hó végével jelenik meg. Részletes lefegyverzést határoztak.

Páris, nov. 28. Washingtonból érkezett tudósítások szerint e hó 12-kén tartott ministertanácsban Lincoln több európai kormánytanácsára elhatározta, hogy a dél bekejavas-latait elfogadja, ha ez hajlandó lesz a rab-szolgaság kárpótlás mellett lassanként esz-közlendő eltörlésére. A függetlenségi javasla-tokat visszautasítják, s ha dél nem enged a háború folytatatni fog a megsemmisítés. A diplomatiai világban feltűnik a külügyérnek Cowley lorddal folytatott gyakori értekezlete; némelyek szerint az amerikai, mások szerint az olasz és schleswig-holsteini kérdést tárgyalgatják.

Olaszország. Turin, nov. 23. A „Bot-schafter”-nek írják a friauli mozgalomról: „A Friaulban folyó dolgok napról napra talány-szerűbbek kezdnek lenni; mivel a mig egy-felől a kormány ugy tesz, mintha erőlyesen gátolni akarná, s valóban elfogatások is tör-téntek már intézkedései folytán; másfelől ta-gadhatlan, hogy a felkelők pénzbeli segélyt és fegyverzetet kapnak ismeretlen kezekből, s ezt a kormány elnézi. Az is kiderült, hogy a mit az olasz rendes katonaság és a szabad-

*) A baba nehéz isüségben, s nemzetiségünk reményeinek oly fenyegető viharai közt ne csodálkozzék senki, a honfi szív ily kitörésein; szerencsére a férfiak a nemzeti divat mellett is szilárdan megállottak ekkorig.

Szerk.

*) Kérem a hazai lapok tisztelt szerkesztőseit e nyilatkozat átvételére.

K. P. M.

csapatosok Bagolino alatt történt összecsapásokról írtak a lapok, melyek némelyike véres csatát emlegetett, — szó sem igaz.

Turin, nov. 26. A senatus a pénzügyi törvényt 108 szavazattal 25 ellenében elfogadta. Carignan herceg jövőre itt fog lakni. A bel- és külügyminisiteriumok január elején költöznek át Flórenczbe.

A „Vaterland” írja: Mazzini újabb s részletesebb adatokat kapcsolt azon már említve volt fölleplezéseire, melyeket arra nézve tett, hogy Olaszország részéről Franciaország javára történendő terület-átengedés iránt titkos szerződés létezik; melyek annyival fontosabbak, minthogy Mazzinának jóformán a kormány kebelében is vannak igen jól értesülő kémei. Mazzini állítása szerint Lajos Napoleon és Victor Emanuel közt, csupán Pepoli közbenjárásával, — mert Nigra épp oly keveset tud a dologról mint Drouin de Lhuys — titkos szerződés kötött, melyben Franciaország kötelezi magát, hogy Olaszország részéről Austria ellen az 1865 ki évi nyarán indítandó háborúban segítségére fog lenni Velencének kézrekerítésében, s ezért Franciaországnak át fog engedni Liguria Genuával és a sampierdarsani öböllel.

Németország. A porosz sajtóhivatallal bizalmas lábon álló „Weser Ztg.” ott arról értesítik Berlinből, hogy az ottani hivatalos közlönyök utasítást kaptak a velencei viszonyoknak minél sötétebb színen feltüntetése iránt. Ezért terjesztetik szorgalmasan az a hír, mely szerint Victor Emanuel nem sokára megkezdí Austria ellen diplomatiailag hadjáratát Franciaország segédlete mellett, s olyan követelésekkel fog Velencére vonatkozólag fellépni, mely hasonló alakba lesz öntve, mint az ismert austriai hat pont volt annak idejében Lengyelország érdekében. Levelező egyébiránt egész nyíltsággal hozzá teszi, hogy berlini jól értesült körökben semmit se tudnak ily közel veszélyről, valamint arról sem, hogy a sokszor emlegetett „jövő tavasszal” meg lesz-e eléggé érlelve a velencei kérdés. Hivatalos lapjaink — ugymond — csak azért terjesztik szét ezen komor képeket, hogy a schleswig-holsteini ügyben kissé könnyebb lélekzetet vehessenek.

A „D. A. Ztg.”-nak írják: Bismarknak szokása az egyszer kimondott tervet, török szakad, kereszttel vinni. Így van az most is az annexio dolgával. A diplomatiail körök figyelmét nem kerülte ki azon körülmény, hogy Bismark nagy s.orgalommal foglalkozik Hesseni Frigyes hgnek jogigényeivel a hercegségekhez, melyek nem csak Lauenburgra, hanem Holstein egy részére is, s az egész Schleswigre kiterjednének.

Berlin, nov. 25. Daczára azon híreknek, hogy a nizzai találkozás minden eredmény nélkül maradt, mégis tapasztalható, hogy tavasz és nyár óta a viszonyok a hatalmak között jóformán kimentek a rendes kerékvágásból. Azonban Oroszország, daczára Gortcsakow congressus-ellenes nyilatkozatának s Napier lord előtt mondott szavainak, ma már inkább hajlandó a congressus eszméjének hódolni. Mondják, Anglia is panaszokdva Austria hálátlanágáról, nem oly idegen többé a congressustól; a minthogy az „Allgm. Ztg.” ismeretes ministerialis levelezője tapasztalni is

véli, hogy Londonban ismét foglalkoznak ez eszmével.

A „N. A. Ztg.” szerint a hercegségekben levő porosz csapatok parancsot kaptak, hogy további rendelkezésig ott maradjanak.

Berlin, nov. 26. A „Kreuzzeitung” írja, hogy a porosz kormány mint a hercegségek képviselője, Szászországtól és Hannoverától azon költségek megtérítését követelendi, melyeket a végrehajtási kormány meghosszabbítása okozott. Ezzel összeköttetésben látszik lenni azon hír, melyet a „Nat. Ztg.” hoz nov. 28-ról, Berlinből, hogy t. i. rendkívüli meghatalmazottak mentek Drezdába és Hannoverbe, Holstein kiűrtését sürgetendők.

Altona, nov. 27. A nov. 26-án Hamburgba elvonult porosz katonaság ma ismét ide tért vissza.

Hamburg, nov. 28. Frigyes Károly hg. főhadiszállása Altonából, hol már is 12 zászlóalj és 4 lovas század van összpontosítva, közelebből Rendsburgba tétetik át. Ugy látszik a poroszok a katonai utvonulat szállják meg s már is hire van, hogy Haake tábornok utasításokat kért Frankfurtból, hol Poroszország újabb fellépése nagy izgalmat okoz a diplomatiail körökben. Híre járt, hogy Szászország és Hannovera Poroszország azon felosztására, vonják ki Holsteinből csapataikat, azt választották, hogy ezt csak is szövetségi határozat alapján teendik. Tegnap Rendsburgba egy zászlóalj hannoverai és két század szász katona vonult be a porosz törzskar által fogadva s a „Neuwerkben” foglaltak szállást.

Orosz- és Lengyelország. Varsó. A „Br Ztg.”-ot arról értesítik, hogy Sándor császár Nizzából visszatérve új utasításokat adott Berg lengyel kormányzóknak, mely is a következőkből állana: azonnal tegyen jelentést az ország jelen állapotáról, különösen Varsó városáról, s adjon véleményt, vajjon és mely kerületekben lehene az ostromállapotot kár nélkül megszüntetni? Ezen az ostromállapottól fölmentett kerületekben irasson alá kérvényt a lakosság által, mely a királyságnak véglegesen a birodalomba bekezelésért folyamodjék.

A nizzai találkozás egyik zajtalan eredményének tekintik azt is, hogy Konstantin nagyherceg ismét fontos állomást nyert, s befolyása van a tengerészet és pénzügyek kezelésére, november óta. Vannak, a kik hiszik, hogy a nagyherceg megint korábbi lengyelországi helyét foglalandja el. A midőn Pepoli marheese, Darmstadt-ban azon kívánságát fejezte ki, hogy Nizzában a lengyel kérdés ne említtessék, Gortcsakoff hg. a mi eddig tudva nem volt, azt tévé még hozzá, hogy miután a lengyel felkelés le van verve, Oroszország folytatni fogja szabadelvű reformjait Lengyelországban, azonban kertilni óhajtja a látszatot, mintha erre külföldről ösztönöztenék. Így aztán könnyen érthetni, mért nem szólott a két császár, Nizzában, Lengyelországról.

Moszkva, nov. 26. A „Mosk. Vjeda” írja: „Oroszország érdekei Austria támogatását követelik a velencei kérdésben. Oroszország nem kívánja e hatalmat érzelmei felett bizonytalanságban hagyni s így a béke fenntartásához járulni kész.”

Amerika. Uj-York, nov. 16. Sherman tábornoktól a jelentések hiányzanak. Hírként beszélnek, hogy Hood tábornok Chattanooga ellen indul és Forrest hozzája csatlakozott; a separatisták megkísérlik Grant vonalait átörni és visszaverettek. Sheridan Winchester környékén állomásoz.

Sheridan Winchester környékén van, a confederált lovasság megkísértett erőszakos kíméletét visszaverte és Front Royal-ig nyomult. Georgia kormányzója az állam törvényhozó gyűléséhez intézett izenetében azt javasolta, hogy minden állam külön jelentse ki, melyik szövetséghez akar tartozni, a déliekhez-e, avagy az északihoz. A richmondi hírlapok Lincoln urja megválasztását annak jelül veszik, hogy a háboru további négy évig fog folytatni.

Ujabb Drezda, nov. 29. A „Dresd. Journ.” szöszzerinti szövegét hozza ama javaslatnak, melyet Szászország a mai szövetséggyűlésben teend: „határozzon a szövetséggyűlés haladéktalanul a fölött, vajjon a szász kormány teljesen végrehajtottnak tekintheti-e megbízatását s e szerint vissza kell-e vonnia csapatait a hercegségekből?”

Frankfurt, nov. 29. Ma rendkívüli szövetséggyűlést tartatik, Szászország indítványozni fogja, mentessék fel a szövetségi végrehajtás tovább folytatását.

Berlin, nov. 28. A „P. Ll.”-nak írják: Porosz-osztrák szövetségi válság közepe állanak, melynek horderejéről az itteni udvarnál nyíltan beszélnek. A hadügyminis-teriumnál oly intézkedések tétetnek, melyek azt gyaníttatják, hogy a Szászország felőli határszéleken és Sileziában porosz csapatok fognak felállítani.

A porosz hivatalos sajtónak Austriával szemben használt barátságtalan hangja is, a catastropha közeledtének jele. Bismark megfontolta ennek következményeit s azon jelszót adta a hivatalos lapoknak: „ki a szövetségi csapatokkal a hercegségekből!”

Ha a középállamok e csapatok bennmaradásához találnak ragaszkodni, egy a schleswig-holsteini ügy mellett, a német kérdés is gyors megoldást lelhet.

A „Nat. Ztg.” szerint Beust báró fellépése okozta az itteni nagy ingerültséget, ez okon hangsúlyozzák itten azt, hogy Poroszország vissza nem léphet, ha kell az „executiót” occupatióvá kell változtatnia.

Austriától e kérdésben legalább is jóakáró semlegességet várnak, előbb azt kívánták volna, hogy a porosz követeléseket határozottan támogassa, mire azonban Mensdorff gróf egy rövid „nem”-et táviratozott.

Bismarck Bécsben bizalmasan kinyilatkoztatá, hogy adott esetben a szövetségi executiót bevégeztetnek jelenti ki s azután, szabadon tartván kezeit, ha kell egyedül is intézkedik a szükségességekről.

A „Dresd. Journ.” és „Leipz. Ztg.” szerint, a középállamok azon vannak, hogy a hercegségekbeni végrehajtás rögtön foglalás-sá változtassék át, kimondatván, hogy e terület megszállása csak a szövetséget illeti, valamint az a fölötti határozat is, ki örökösöd-jék a hercegségekben. Drezdában afféle hír is szárnyalt, mintha a porosz kormány december 2-án lejáró ultimátumban szoltította volna fel Szászországot, a hercegségekben levő szövetségi csapatok kivonására. Belinben meg az aggodalmaskodók arról susogtak, hogy már is összecsapások fordultak elő a porosz és szász katonák között. Egy más hír szerint a kir. rendelet, mely a porosz hadak berontását Szászországba és Hannoverába elrendeli, már készen áll s csak a király aláírására vár. A poroszok Torgaunál a 6-dik, Mindennél a 13-dik hadosztályt már is összpontosították.

Bécs, nov. 30. A „Debatte” szerint egyik leggazdagabb osztrák bankár Mensdorff grófhoz így szólott: „Excellenz! mindenek előtt egy kis darabka megoldást a magyar kérdésből, ha csak akkorát is mint a kis ujjam vége.”

Bécsibörze December 2-án: Nemzeti kölcsön 79.75. 5% Metalliques 71.10. Bank-részvény 782.—. Hítel-részvény 177.—. Váltó Londonra 116.50. Ezüst 116.25. Arany 5.59.

1860-diki Állam kölcsön 93.65.
November 30-án: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 73.25. Erdélyi 68.75.

Erdélyi		Alsó ausztriai mérő: vagy is két nagy véka.						Marbani fontja.
		Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Törökbúza.		
piaczi árak:		k r a j c z á r o k b a n.						
Beszterce	nov.	15.	320—320	—	160	76	260	13
Brassó	"	25.	328—328	172—152	180—156	94—86	246	12
Dézs	"	15.	320—300	210—100	—	110—100	230—220	10
K. Fehérvár	"	19.	348—338	200—180	—	130—120	160—150	11
Kolozsvár	dec.	1.	290	180	—	86	200	13
M.-Vásárhely	nov.	24.	426—380	240—128	—	122	320	11
N.-Enyed	"	24.	340—324	260—230	—	100—90	220—220	11
Szamosújvár	"	28.	280—260	160—150	—	100—90	200—180	12
Szászváros	"	19.	360—340	220—200	—	130—124	200—180	10
Sz.-Régen	"	24.	340—300	200—180	150—140	88—78	280—180	11
N.-Szeben	"	25.	400—347	220—207	—	133—120	240—213	13
Sz.-Udvarhely	"	15.	400—400	190—190	—	125—125	260	12
Torda	"	26.	320—280	160—150	134—130	96—90	160—150	12

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében kapható: FALI NAPTÁR 1863-ik közönséges évre

katholikus és protestáns, görög-orosz, és izraelita naptárral, bélyeg-illeték táblákkal, a kolozsvári cs. kir. levél- és szekérposta, valamint a Biasini gyorskocsi menetrendével ellátva.

➡ Különös tekintettel hivatali használatra. ➡

Ára 30 kr. o. é.

KOLOZSVÁRI NAGY NAPTÁR

Szerkesztette K. PAPP MIKLÓS.

Ára 1 frt o. ért.

Az Általános POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV,

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes; minden a legújabb időig megjelent és még hatályban levő utólagos rendeletekkel, felvilágosító és utasító jegyzetekkel ellátva.

Írta Hilibi HALLER KÁROLY,

a kolozsvári kir. jogakademián az által. polg. törvénykönyv, váltó- és kereskedelmijog, csöndrendtartás és az általános bányatörv. h. tanára; az igazságügyi elnök. államvizsgálati bizottságnak tagja.

Első füzet. Egy füzet ára 1 frt 80 kr oszt. értékben.

!!! 48 frt helyett CSAK 12 frt!!!

D-tor C. A. Wunderlich, Handbuch der **PATHOLOGIE** und **THERAPIE**. 2-te vermehrte Aufl. 4 Bände 12 fl. 6. W.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda bettiivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Tíz leány és egy férj sem.

Operette Suppé-től.

Potpourri 1 frt 32 kr.
Francia négyes, Pischingertől 60 kr.
Polka, Wittetől 40 kr.

(299) (1—*)
**Eladó finom érmelléki Bakator
ó borok hordó számra, b. királyuteza 26 sz. a**

(275)

Nem kell többé csukamáj-olaj!

jódtartalmu retek-szörp

GRIMAULT és TÁRSA, párisi gyógyszerészek, rue de la Feuillade 7. sz.

A párisi főkö-oda-orvosok bizonyítása szerint, a mely több egyetem mutatóványában és kísérletében látható, e szörp legnagyobb sikerrel alkalmaztatik a csukamájolaj helyett, a melyet jóval felülmulja. Gyógyít mellbetegségeket, skrofulát, vér vizkört, a bőr halvány-ságát és zsibbadását, étvágy-biányt, s vértisztítás által erősíti a szervezetet. Szóval a leg-obb tisztítószér. Soha sem fogja el a beleket s a gyomort, mint a bamuzsir és vas-jód, s nagy sikerrel használatik gyermekeknek is, a kik mirigyben szenvednek. Dr. Cazenave a párisi St. Louis kórházról különösen ajánlja borbetegeknek. Kapható az osztrákbiroda-lom minden nevezetesebb gyógyszerzetáiban.

➡ Kolozsvárt: WOLFF J. gyógyszerzetáiban kapható. ➡

(298)

Hirdetmény.

(2—3)

Belső-Szolnokmegyében Apa-Nagyfalu és Magyar-Décsé községekben, mintegy 500 holdnyi kiterjedést földbirtok, u. m. szántó, kaszáló, erdő és szőlő. egy nagy kiterjedést udvari gyümölcsös telek; az udvar ellátva ép lakházzal és jó gazdasági épületekkel, továbbá mindkét községben létező s az irt jószággal járó korcsmárlási joggal együtt eladó lévén, megvenni szándékozó értekezhetik iránta, és bővebb felvilágosítást vehet, **jelen év december utolsó napjáig**, Kolozsvárt t. Ürmösi Sámuel urnál, kinek lakása: **külső-szénuteza 47-ik szám alatt**.